

GRAVER OG LEMPER: Arkeologene Jessica McGraw og Terje Gansum kommer stadig dypere ned i lagene i Romhaugen. Feltet skannes regelmessig for å få terrenngmodellen. Foto: Lena Malnes

Nærmer seg et svar

TØNSBERG: Det som var en steinhaug har nå blitt en grop. Arkeologene nærmer seg svaret på hva som skjuler seg i Romhaugen.

Lena Malnes
977 55 472
lena.malnes@tb.no

Til duringa fra gravemaskinen graves det så svetten renner fra arkeologene over steinene i Romhaugen.

– Vi må ha tempo, sier Kulturarv-sjef Terje Gansum, ser opp fra røysa og puster tungt.

Det er dag fem av utgravningen. Om en uke skal fagfolkene sitte med svaret på hva som skjuler seg her. Er det et skip på størrelse med Osebergskipet? Eller ingenting?

– Vi må prioritere riktige og være roffne når vi trenger det, sier Gansum.

Kullholdig masse

Utgravningen har allerede gitt resultater. Onsdag og torsdag ble det avdekket områder med mørk, kullholdig masse i ytterkanten av haugen. Under det igjen et lag med gråleire med kullflekker.

– Kullaget var konsentrert i små områder, forseglest under enkelte steiner, forteller arkeolog Jessica McGraw.

Hun forklarer at kullet sannsynligvis er rester av noe som har blitt lempet, og ikke brent på stedet. Grunnen er at fargen ikke er rødlig, som den ville vært ved brenning.

Spor av drenering

– Det er flott med kullet, så vi får laget C14-dateringer og kan anslå tidsrom. Men vi er ikke nærmere svaret med det, sier Gansum: – Vi må igjen.

Selv er han i dette øyeblikk i ferd med å ordne opp i «en moderne forstyrrelse». I et felt ligger steinene løse og er blandet med rester av teglstein. Det er spor av en drenering som kan ha vært gjort av bonden for 100-120 år siden.

– Det gjelder å avgrense dette feltet, holde de to tingene fra hverandre. Det kan være vrient, men da hjelper det med erfaring, sier Gansum, smiler og holder opp den lille spaden sin.

– Det er mye følelse i en grav-skje.

Romhaugen

■ 1990: Flyfoto antyder for første gang at det ligger en stor overpløyd gravhaug på Vestre Romhaugen synes som vekstforskjeller i kornet.

■ 2002: Haugen skånes for fremtidig pløying gjennom avtale med grunneier og forpakter.

■ 2003: Georadar og magnetometer viser at kjernerøysen har en diameter på 19 meter og fotgrøften har en diameter på 30 meter.

■ 2004: Kjerneboring ved at smale jordsylindere hentes ut fra forskjellige deler av haugen. Ingen viktige funn.

■ 2009: LiDAR-skanning fra fly. Gravhaugen er tydelig i terrenngmodellen fra skanningen.

■ 2012: Ny georadar- og magnetometerundersøkelse viser at kjernerøysen har vært nær sirkelrund.

■ 2013: 12. august starter arkeologiske utgravninger.

Kilde: Vestfold fylkeskommune

En svær struktur

Litt bortenfor graver arkeolog Christer Tonning jevnt og trutt. – Vi kommer stadig nærmere svaret, men det gjelder å skynde seg sakte. Det er i hvert fall sikkert at dette er en svær struktur, sier han.

Gansum understreker at det er så langt har funnet stemmer overens med den moderne teknologien.

– Ting er til å kjenne igjen. Metodisk har vi kommet langt, sier han.

RESULTAT: I ytterkanten av steinhaugen er det avdekket et lag med kullholdig masse. Foto: Lena Malnes

Broket vei til utgravning

TØNSBERG: At det nå graves i Romhaugen, over 20 år etter at den ble oppdaget, er ingen selvfølge.

– Fylkeskommunen avviste at det var noe der. De snakket om en åkerholme. Det var et mysterium for oss, sier Per Mikkelsen, som var formann i Vestfold historielag fra 2002 til 2005.

Han følger utgravningen med spenning, men minner om at det gjennom flere år har vært et spill rundt Romhaugen.

For å få saken «ut av dødvannet», tok Historielaget i 2002 initiativ til å få stoppet pløyingen.

– Vi tok kontakt med daværende grunneier John Nes og ba om å få leie området rundt hau-

gen. Det fikk vi.

I 2003 gikk de sammen med sju av historielagene i området og forlangte at fylket skulle komme på banen. Det ga resultater, ved at fylket bevilget 100.000 kroner til videre undersøkelser. Også pengene for leie av området rundt haugen ble dekket.

Kulturarv-leder og primus motor for Romhaug-utgravningen Terje Gansum bekrefter historien:

– Historielaget jobbet veldig godt med denne saken, vet at det ble et press mot fylkeskommunen. Det var et kjærkommet bidrag til det som nå har blitt en utgravning, sier han.

Følg utgravningen dag for dag

tb.no

Det gjelder å skynde seg sakte

77

Christer Tonning, arkeolog